

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17696/2024
27.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Павле Веселиновић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате и утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1133/24 од 05.06.2024. године, у седници одржаној 27.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1133/24 од 05.06.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 256/23 од 02.02.2024. године, обавезан је тужени да тужиоцима исплати укупан износ од 39.549.140,40 динара и то тужиоцу АА износ од 15.315.369,60 динара, тужили ББ износ од 11.657.735,60 динара и тужили ВВ износ од 12.576.035,20 динара, сваком од тужилаца са законском затезном каматом од 02.02.2024. године као дана пресуђења до исплате. Утврђено је да је тужени стекао право својине у целости на кат. парц. .. КО Ветерник која се води код РГЗ СКН Нови Сад 1 у листу непокретности број .. површине 2.440м² те да су тужиоци дужни трпети да се тужени са тим правом упише код надлежне Службе за катастар непокретности након правноснажности пресуде. Утврђено је да је тужени стекао право јавне својине у целости на кат. парцели број .. површине 67м² и .. површине 277м² обе КО Ветерник које се воде уписане у РГЗ СКН Нови Сад 1 у листу непокретности број 4339 те да је тужила ББ дужна трпети да се тужени са тим правом упише код надлежне службе за катастар непокретности након правноснажности пресуде. Обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка од 1.124.185,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1133/24 од 05.06.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 256/23 од 02.02.2024. године потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) и утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, према информационом систему РГЗ СКН Нови Сад 1 кат. парц. .. КО Ветерник површине 2.440м² у улици ... је по врсти земљиште у грађевинском подручју а по култури њива друге класе. Као власници те парцеле уписани су: тужилац АА са уделом од 984/2438, тужила ББ са уделом од 646/2438 и тужила ВВ са уделом од 808/2438. Кат. парц. .. КО Ветерник је укупне површине 67м² и налази се у улици ..., по врсти је земљиште у грађевинском подручју а по култури виноград друге класе. Као власник у целости те парцеле уписана је ББ. Кат. парц. .. КО Ветерник је површине 277м² у улици ... по врсти земљиште у грађевинском подручју а по култури виноград друге класе. Као власник у целости уписана је тужила ББ. Према информацији о локацији назначених парцела а коју информацију је издала Градска управа за урбанизам и грађевинске послове Града Новог Сада дана 26.06.2023. године, а по основу Плана генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 27/15... 32/22) наведено је да се све три парцеле налазе у зони породичног становања а да је намена земљишта: јавно-саобраћајне површине. Кат. парц. .. КО Ветерник је комплетно опремљена водом, електроенергетском, гасном и телекомуникационом инфраструктуром, док је саобраћајна површина изграђена од асфалтног застора. Кат. парц. .. и .. су планском документацијом ушле у састав улице ... у целости и у природи представљају улицу. Користе се као јавна саобраћајница, насељено место Ветерник. Предметне парцеле су делимично опремљене комуналном инфраструктуром и то водом, електроенергетском, гасном и телекомуникационом инфраструктуром, док је саобраћајна површина изграђена од туцаничког застора. Вредност спорних парцела према извештају Пореске управе опредељена је на износ од 12.032,81 динар а вештачењем од стране вештака грађевинске струке, тржишна вредност парцела је опредељена на износ од 15.564,40 динара по м². ББ и њеном правном претходнику је исплаћена накнада за површину од 241м² од парцеле .. КО Ветерник а која парцела има укупну површину 277м² и то по основу споразума са Заводом за изградњу града Новог Сада број 06-7397/3 од 13.06.2005. године. Тужила тражи исплату за преосталу површину од те парцеле у површини од 36м² који део јој није исплаћен. Поступак експропријације за предметне парцеле није вођен.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у смислу одредбе члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода усвојили тужбени захтев, утврдили да је тужени Град Нови Сад у обавези да тужиоцима исплати новчану накнаду за катастарске парцеле јер се они не могу користити својим својинским овлашћењима на наведеним катастарским парцелама због извршене фактичке експропријације земљишта, обзиром да им је право својине фактички одузето.

Правно становиште нижестепених судова као правилно прихвата и Врховни суд, због чега су неосновани наводи и разлози ревизије туженог којим се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

Сагласно наведеном дозвољено одузимање права својине који не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова, да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“ број 72/09 ... 145/14) који је био на снази у време усвајања Плана генералне регулације за део центра насељеног места Града Новог Сада који обухвата између осталог и насеље Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ број 27/15... 32/22) предвиђено је да је намена спорних катастарских парцела да буду јавна саобраћајна површина – улица.

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“ број 70/11 ... 105/14) прописано је да се добрим у општој употреби јавне својине сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пруги или улици, улица, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго), а ставом 10. да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева другог реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део ауто-пута или државног пута првог или другог реда), и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе.

У конкретном случају, спорно земљиште Планским актом је предвиђено за јавну површину – улицу, па у ситуацији када је земљиште планским актом јединице локалне самоуправе одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје јавна својина. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало јавна својина изузме из поседа ранијег корисника и за то му исплати одговарајућу накнаду, а упише у јавне књиге своје право својине на истом.

Имајући у виду чињеницу да је предметно земљиште постало својина Града Новог Сада, а накнада није исплаћена, извршена је такозвана фактичка експропријација која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа. Стога је по оцени Врховног суда правилан закључак нижестепених судова да је земљиште на коме су тужиоци били власници променило носиоца права својине и по закону постало јавна својина, па тужиоци којима је одузето право својине не могу трпети штету и последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Тужиоцима је тиме повређено право на имовину, па зато имају право на тражену накнаду за фактички одузету имовину. Стога су правилно нижестепени судови применили материјално право када су обавезали туженог да им исплати новчане накнаде због извршене фактичке експропријације земљишта, у висини одмереној према тржишној вредности утврђеној на основу налаза и мишљења судског вештака, сходно члану 42. Закона о експропријацији.

Пасивна легитимација туженог Града Новог Сада произилази из одредбе члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, с обзиром да је спорна парцела планирана за улицу која је сходно наведеној законској одредби у својини јединице локалне самоуправе, због чега је тужени Град Нови Сад у обавези да тужиоцима исплати одговарајућу новчану накнаду.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић